

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ, 22. ЈУЛА 1901.

ГОД. XXVI.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 7.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења новоришне дружине у Н. Саду свака представа, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ОПИС И ТУМАЧЕЊЕ ДИПЛОМЕ „ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ“

Главна скупштина „Друштва за српско народно позориште“ од 24. октобра (5. новембра) 1897. решила је, да се зготови диплома за чланове овога друштва, који су исплатили целу чланарину, не би ли се тим начином умножио број чланова друштвених.

Управни одбор замолио је признатог српског сликара и члана друштвеног Уроша Предића из Орловате, да изради нацрт за диплому. Исти се драговољно одазвао тој молби и поднео је врло леп нацрт за диплому заједно за „описом и тумачењем“ те дипломе; а за труд свој није тражио никакве награде, али је жељио, да тај оригинални нацрт остане њему као чланска диплома. Управни одбор под бр. 116/У. О. ех. 1899. прихватио је радо жељу уметникову и усвојио је тај нацрт, те је Урошу Предићу уједно изјавио најтоплију захвалност на тој извреној радњи. Управни одбор наредио је, да се тај нацрт пошиље на израду каквом уметничком заводу у Бечу или Б.-Пешти, али да израда дипломе не буде сувише скупа и да формат дипломе буде исте величине, као што је диплома за чланове Матичине.

Преговори око израде дипломе водили су се подуже, те се најпосле израда поверила уметничком резачком заводу Ангерера и Гешла у Бечу.

Диплому ту зготовио је поменути завод ове године у 1000 примерака. Диплома је врло лепа и укусно израђена. Управни одбор одлучио је под бр 50/У. О. ех 1901., да се та диплома, заједно са штампаним Предићевим „Описом и тума-

чењем“ пошиље свима члановима друштвеним, који су исплатили цели прописану чланарину, а тако исто и почасним члановима. Члану и уметнику Урошу Предићу, академском сликару у Орловату, издаће се, по жељи му, испуњени и потписима и печатом провиђени оригинал његова нацрта ове дипломе у име правовање чланске дипломе.

Ова диплома показује нам у алегорији језгру свега онога, што нам драматска поезија посредством позоришта пружа. Да би се алегорија што лакше разумела, добила је свака фигура своју етикету са натписом, шта која особа треба да значи. То је доволјно за посматрача вична читању алегорија, да после кратког размишљања погоди ток мисли изражених на том документу; но ипак неће бити на одмет притећи мало у помоћ посматрачу, јер и најпростија алегорија никад не може бити тако јасна, да би била отклоњена свака могућност кривом разумевању. За то нека овај опис послужи гледаоцу као чичероне.

У сред дипломе стоји на узвишеном постаменту главна особа ове композиције: „Истине“, — држећи обема рукама подигнуто огледало, и пружајући га преда се управо према гледаоцу. На траци више ње налазе се, осим њена имена, још и ове речи, и то лево: „Тат твам аси“ — прастара изрека индијске мудrosti, а значи на српски: „То ти јеси“, чиме је овде обележен главни смер позоришта, да нам истинито и верно, као у огледалу, износи пред очи слику живота; док нас на десном крају позната грчка изрека: „Гуашт се ахтоу“

опомиње, да познамо себе у том огледалу Истине.

Што се Истини не види лице, има свога двојаког значења: философског, јер и највећи умови признају, да човек никад неће и не може доћи до савршеног познавања Истине, до разумевања суштине ствари, већ само до све тачнијег посматрања појава, — и уметничког, јер нам и позориште приказује опет само слике и појаве, иза којих се крије Истине, а никад сушту, нагу истину, него Истину у поетском руву, уметничку истину. За то и на дипломи Поезија заодева истину својим лаким, танким плаштот, јер само тако она сме изићи пред профане очи пеноствене масе.

Око те главне групе све је остало распоређено као фигурална и мислена допуна, износећи нам у алегорији, шта ћемо све видети у оном огледалу Истине. Видећемо човека, у борби са светом и са самим собом, а све под утицајем унутрашњих тајних сила, тежња и нагона, изражених на дипломи укупно под именом „Страсти“, која како у животу, тако и у његову огледалу, у позоришту, игра главну улогу, те јој је за то и на дипломи уступљено понажише места.

„Страст“ је оличена у оној доста неизграпној женској прилици, која се као пијана извалила те са заносом срче отровне сласти, и не узимајући на ум, што је змија отровница спустила у пехар своју главу, те смрћу зачињава грешно уживање.

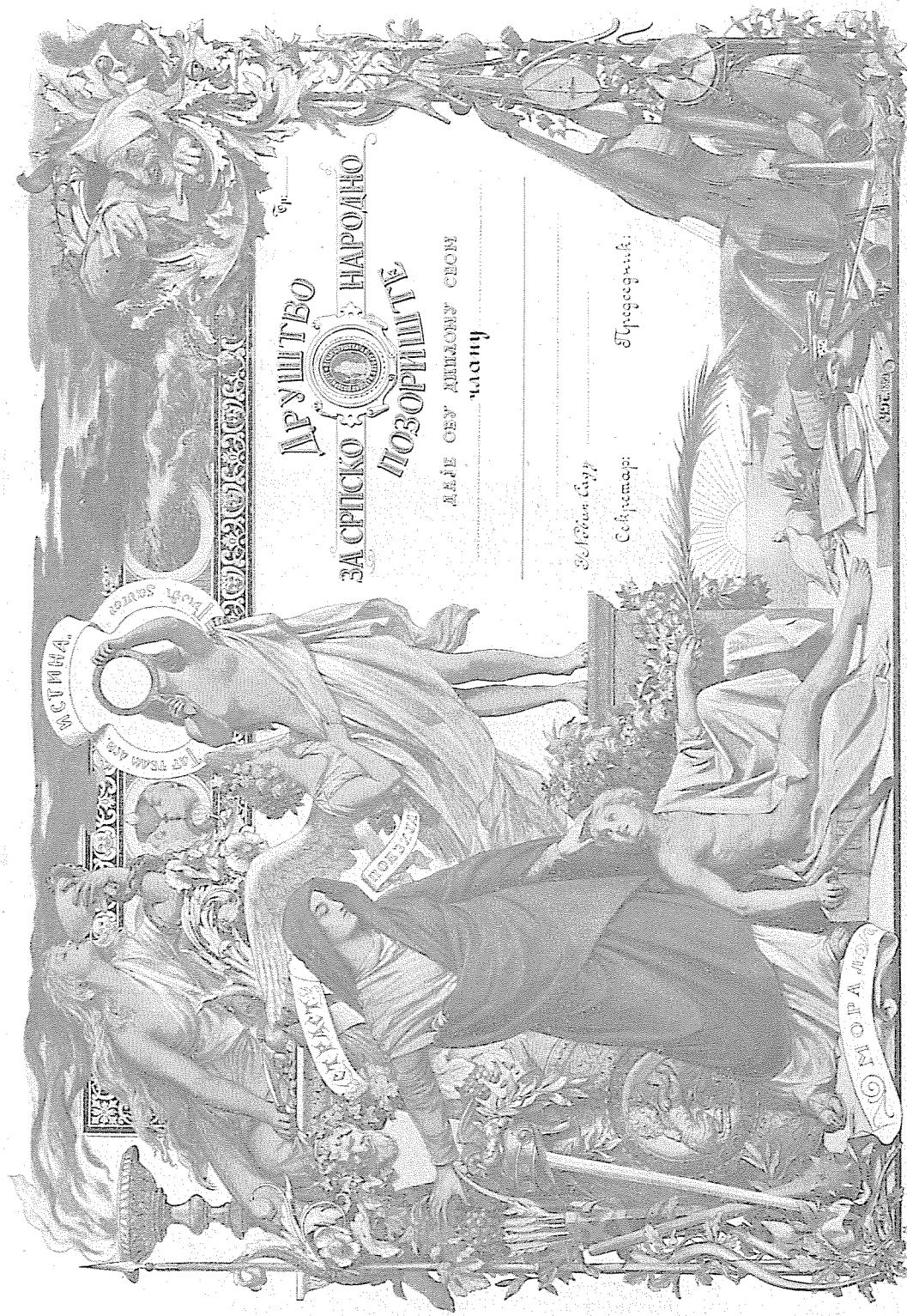
У десној руци „Страст“ грчевито држи нож, којим немилосрдно пробада срце својих несрећних жртава. Око ње, као представника свију страсти укупно, ређају се символи појединих јој грана. Ту су у линети две главе спојене пољубом, ту су мало ниже коцке и кеса с новци, све заокружено орнаментом од стилизованих мака, што све има свога лако разумљива символичног значења.

Мајо ниже стоји биста Сатирова, окићена брињаном и лозом виновом. Он је представник животињске стране у природи човечјој. Анимализам истина одржава род човечански у вечитој младости, обе-

леженој вазда зеленим брињаном; али је уједно и извор свију зала, јер он човека опија и заноси, (на што се односи лоза винова), доводећи га често у опреку с разумом и с моралом, и понижавајући га чак и до животињске бруталности, оличене па цртежу у борби лава са тигром.

Даље видимо буздан, што значи грубу силу и насиље; мач, у знак крваве борбе; шлем, као симбол јунаштва и витештва, ловоров венац — славољубље и сујета; круна — властољубље. Стреле и лук бију из далека, потајно и нечујно, као завист и злоба. Неке од тих страсти могу бити покретачи великим делима, могу се неке убројити чак и у врлине по схватању класичног доба; али мира не могу дати, већ на против растрзају душу човекову, доводећи га до очајања, па и до злочина. Сву ту борбу, у свима степенима жестине и у свима могућим заједницама видимо у позоришту уметнички приказану, видимо јој узроке и последице, из којих можемо присти моралну поуку, па, кад смо то учинили, онда је позориште најлепшим успехом засведочило своју културну мисију: да нам у забави пружа душевне насладе и моралне поуке. За то је најдостојанственија појава на дипломи она фигура, која представља „Морал“. Озбиљна, — она одвраћа лице своје од свих страсти, полажући руку на теме младића, чије су ведре очи поверљиво подигнуте према њојзи. Младић, то је „Мир“, а Морал је мати његова. До десне руке младићеве лежи угашена буктиња, а до ногу његових стоји ћуп с пепелом, у знак савршене мортификације, без које нема ни правога мира ни хришћанског морала.

Познато је, да су Јелини „смрт“ сликали у виду заспалог младића са обореним и угашеним лучем, а овде је скоро исто тако представљен мир, за то, што и мир није ништа друго, до „смрт страсти“. Ношто је најстраст неизбежан пратилац анимализма, а овај опет услов животу, то из овога следује, да у животу нема и не може бити мира. За то га сви тако свеједно желимо и тражимо. Неки мисле да

ДИПЛОМА ЗА ЧЛНОВЕ „ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШЋЕ“.

(У смјансном формату.)

ће га наћи у задовољењу свију својих пожуда, а други опет у томе, ако се одреку свега, они га траже у активној афирмацији својих права на уживање овога живота, а ови у пасивној негацији. У драми видимо и једне и друге уметнички приказане, а стоји нам на вољу, да према своме темпераменту, карактеру и образовању поклонимо своје симпатије овима или онима. Ако хоћемо појам мира да проширимо и да га узмемо и у фигураљном смислу, тада ћемо га већ лакше наћи, ако не у животу, а оно у уметности; јер, шта је у архитектури и скулптури равнотежа у подели масе, симетрија, и сразмера између терета и носиоца му; шта је у сликарству и музичи хармонија друго, него мир или измирење противности, измирење гласова, измирење боја? Тако и у сваком добром позоришном комаду видимо уметничко измирење после сукоба и заплета међу противним тежњама, тако, да и кад врлина страда, ипак начело морала побеђује, што нас испуњава неисказаним задовољством, душевним миром.

Тим је један низ мисли завршен и уједно је заоквирена једна половина дипломе. На другој половини налази се текст, у оквиру даљих алегорија, које стоје у мисленој и формалној вези са левом страном.

Ову везу обавља горе орнаменат у виду пруге са образинама у разном афекту, више којих се повлачи дуж целе горње ивице дим, што куља из распламтеле буктиње страсти, да се на десној страни згусне у црне облаке, испод којих узбуркано море бије о брегове, представљајући тако и природу усколебану бесном борбом елемената, и стварајући паралелу између човека и природе. Позориште се често служи том паралелом, и постизава тиме своје највеће ефekte.

Доле је спојена десна страна са левом помоћу границе мира, испод које и природа светкује: над равном површином мирног мора рађа се сунце на небу без облака.

Десно горе помолио је главу кроз оквир од чкаља Харлекино, будала, и церекајући се указује прстом на све оно,

што нам лева страна дипломе казује озбиљно. Он заступа шаљиву игру, лакрдију и сатири; подсмевач је као коч, несташан као веверица, и бодљикав као чкаљ.

Остали део оквира састоји се из различних инструмената за музiku, јер наше позориште негује, колико може, и ту грану уметности.

Текст је на овој дипломи што може бити краћи, по примеру дипломе „Друштва Св. Саве.“

Ако би се приметило и замерило, што је „Поезија“ без јоте између о и е, то није случајна погрешка, већ је намерно изостављена јота из разлога тога, што сви образовани народи тако пишу, па за што не бисмо и ми Срби, у толико пре, што се тај начин писања баш потпуно слаже са нашим начелом фонетике, јер нико и не изговара реч „поезија“ тако, да се чује ј између о и е, као у речи „појео“. Свако начело, кад се тера до крајности, води апсурдитету. У осталом, нека наши филозози пресуде, а лаику је вазда слободно учинити своје наивне примедбе, и обратити пажњу стручњака на поједине ситнице, које су у великој гомили стручног знања могле остати непримећене.

О целини дипломе могло би се рећи, да слабо носи на себи обележје српско. Узрок тому лежи у самој ствари. Позориште није само срество за буђење народне свести, него је у много већој мери културна установа, коју смо од туђих, напреднијих народа примили, и њим проширили хоризонат нашег посматрања. Кад би се у Српском Народном Позоришту давали само српски комади, из српског живота, од српских писаца, онда би и диплома морала мало боље истаћи своје српство; али тако би позориште изгубило већу половину своје културне и уметничке вредности, а диплома својег уног садржаја.

Култура нивелише, што не може проћи без жртава. Сви су народи жртвовали култури много шта, што су им праоци чували као светињу, па то смо исто и ми учинили у многом погледу, и чинимо у сваком погледу још и данас, како у нош-

њи и у обичајима, тако и у свима гранама приватног и јавног живота, за што дакле не би и у сликама ове врсте, где по самој природи ствари треба више да се истакну идеје од оштите човечанског сначаја, следовали напреднијим од нас? Остаде дакле ова диплома без виле и без гуслара, без гуња и без опанака, без сељака у „неглиже“-у и без српских ћилимова! Гусле су добиле на дипломи доста угледно место; али само као позоришни реквизит, јер у алегорији оне могу значити само „српски народни Еп“, а никако драмат. У осталом и без свих специфично српских атрибута ипак се врло јасно види, да је ова диплома српска: види се из српског текста, без којега се и онако не може разумети не само ова, него и ма која друга, најсрбинскија диплома. Нема сумње, да би се могло српство боље нагласити, него што је то учињено овде; али то би могао учинити само сликар, који ће кадгод у далекој будућности свршити „Академију српског живописа“, а да се никуд не макне на страну, те да се не трује туђинштином; или би требало диктовати сликару све: шта се жели и како се мисли. Мени је са свим било остављено на вољу, да по своме схватању, знању и умењу смислим и нацртам диплому, што сам с највећом годовошћу, по-

ред свег осталог силног посла свог, ево и учинио, дајући потпуну слободу меродавним лицима, да по своме нахочењу учине своје примедбе и потребне измене, или да ми без најмање озледе мог „уметничког поноса“ врате ову скицу натраг, ако не би ни у чему одговарала њиховим захтевима. Ако би пак свој нацрт био примњен и усвојен, онда би се могло поверити позваном и вештом перу, да на основу ових мојих података зготови кратак коментар, који би се могао оштампати и приложити уз сваки примерак дипломе, тако, да би је сваки члан могао без велике муке разумети, јер само тако ће наћи у њој можда неког ужицања, ако јој буде схватио смисао и значај. У том новољном случају, а по обављеној репродукцији, лено бих молио, да ми се оригинал дипломе неповређен врати натраг, снабдевен са друштвеним печатом и потребним потписима, у име правовањане дипломе, која ми као друштвеном члану припада.

Диплома би лешила била, да је израђена у боји; али тим би се несразмерно јако повећали трошкови око штампе.

За свој труд око израде овог нацрта не тражим никакве награде.

У Орловату, 29. марта 1899.

урош Предић.

ХИСТИКИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српска народна позоришна дружина у Тителу). Српска народна позоришна дружина стигла је из Карловаца у Тител 12. јуна о. г. где је отицела рад свој 14. јуна у арени, која је саграђена била у башти, где се налази „Пивара“. Дружина бавила се у Тителу до 4. јула и за то време давала је четрнаест представа, и то 9 у претплати, а пет ван претплате, од којих је једна, последња, приређена била у корист оболелом члану Ј. Тодосићу. За време бављења позоришне дружине у Тителу приказани су ови комади, а овим редом: У четврвак, 14. јуна: „Мадам Сан-Жен“. — У

суботу, 16. јуна: „Врачара“. — У недељу, 17. јуна: „Задужбина цара Лазара“. (Ван претплате.) — У уторак, 19. јуна: „Гренгоар“. — „Јованчини сватови“. — „Шоља теја“. — У четвртак, 21. јуна: „Мрља, што чисти“. (Због рђавог времена морала се представа после другог чина прекинути.) — У суботу 23. јуна: „Нитуш“. — У недељу, 24. јуна: „Прибислав и Божана“. (Ван претплате.) — У понедељник, 25. јуна: „Мрља, што чисти“. (Тај због рђавог времена прекинути комад одигран је сада до краја.) — У уторак, 26. јуна: „Женски рат“. — У четвртак, 28. јуна: „Фромон и Рислер“. — У петак, 29. јуна: „Бидо“. (Ван

претплате.) — У суботу, 30. јуна: „Карлова тетка“. — У недељу, 1. јула: „Милош Обилић“. (Представа за народ с обајеним ценама у 4 сата после подне.) Вечерња представа: „Риђокоса“. — У понедељник, 2. јула: „Сеоска лола“. (У корист оболелом члану Ј. Тодосићу.) Чланови наше позоришне дружине разшли су се из Титела да уживају одобрени им одмор који ће трајати до недеље после св. Илије, када ће се морати наћи на скупу у Ст. Пазови, да тамо наставе свој рад. Старији чланови отишли су у купатила, да приберу нову снагу за даљи рад, а дванаест млађих чланова, под управом коровође друштвеног А. Освалда, сложили су да обиђу нарочито по Банату нека места, у којима српски народ у већем броју живи, а наше народно позориште те крајеве не посећује. Чланови ти невалаш су српске песме, приказивали су мања позоришна дела, а у многим местима појали су у цркви о служби божој. Свуде су постигли леп моралан а и материјалан успех.

(Српска народна позоришна дружина у Тителу.) О бављењу наше народне позорашне дружине у Тителу доноси „Браник“ у свом 83. броју овај допис: „Народно позориште наше, то љубимче народно, завршило је 15. јула низ својих представа овде. За време свога бављења у нас давало је четрнаест представа, и то девет у претплати и пет ван претплате, од којих је једна приређена била, по одлуци месног позоришног одбора, у корист тешко оболелом члану позоришне дружине Ј. Тодосићу.“

Све представе редом испале су на опште задовољство и наше и стране публике, која је ревносно долазила у позориште. И једну трећину претплатника износила је страна публика. То је такав одзив, каквом се нисмо надали. Претплата за девет представа износила је 1734 круна, осим тога пало је на каси 1356 круна 62 пот., те је тако цео приход износио 3247 круна и 64 потуре, са добровољним приложима заједно, које су дали чланови месног позоришног одбора на подмирење дефицита, који је износио 153 круне и 2 потуре. Према томе износило је цело примање: 3247 круна 64 потуре, издавање: 3243 круна 64 пот., те је било сувишак 4 круне. Чист приход од представе, приређене у корист оболелом члану Ј. Тодосићу, износио је 240 круна, што му је и предано.

Заиста сваке је похвале вредно дело чланова нашег месног позоришног одбора, који нису хтели допустити, да позориште из нашег места оде с дефицитом. Камо наше лепе среће, да се у пример наших родољубивих Тителчана угледају и друга наша богатија места, те би нашем позоришту одмах синули лепши дани. Похвално је и то, што су се неки родољуби из Титела уписали за чланове нашег народног позоришта с прилогом од 200 круна. Ево имена тих родољубаца: Живко Вучетић, адвокат, Јован Марковић, апотекар, Лазар М. Јанковић, трговац, Данило Дина Седмаков, трговац. У последњој седници нашег месног позоришног одбора изјавио г. А. Хаџић у име народног позоришта топлу захвалност како нашем месном позоришном одбору на ревносном заузимању око унапређења позоришних интереса, тако и члановима нашег позоришног одбора, који су добровољним приложима подмирили мањак и уписали се за чланове нашег позоришта.

Председник нашег позоришног одбора г. Живко Вучетић захвлио је дружини на постигнутом сјајном моралном успеху и што се одазвала жеља, те је двапута у цркви појала. Ми од наше стране изричмо захвалност нашу како целом позоришном одбору, тако и председнику тога одбора г. Живку Вучетићу, и врсној му супрузи, која свакад у свему предњачи, где се год тиче унапређења наших народних и просветних интереса. Нарочиту хвалу заслужују још г. г. Васа Арсенијевић као деловођа нашег месног позоришног одбора, Емил Степанов, парох, као ревностан заузимач за наше позориште, Младен Стефановић и Мих. Вујић, као благајници.

На послетку за дужност своју сматрам, да изнесем на јавност имена оних родољубаца, који су на подмирење дефицита приложили, и то по 20 круна: Др. Живко Вучетић, Јован Марковић, Лазар М. Јанковић, Данило Седмаков, Милош Миклушевић; по 10 круна: Васа Арсенијевић, Глиша Врачарић; по 8 круна: Михаило Вујић; по 5 круна: Душан Крижан; по 4 круне: Емил Степанов, Ђера Каћура, Јоца Кракановић; по 3 круне: Рада Лочки, Богдан Трифуновић; по 2 круне: Јосиф Милекер, Таџа Николин, Мита Николић. Живели!

(Приновак репертоара српског народног позоришта.) У последњој седници позоришта

ног одсека „Друштва за српско народно позориште“ примљена су, по претходној оцени, за позоришни репертоар ова дела: 1.) „Пустињаково звоно“, комична опера у 3 чина; по француском прерадио Ф. Гумберт; музика од Мајара; у стиховима превео Јован Грчић; — 2.) „Кириција Хеншел“, драма у 5 чинова, од Герхарта Хаунтмана, превео Димитрије Стефановић; — 3.) „Шахшех“, по немачком прерађена хумореска у 2 чина, од Лукијана Тривунова Бранковића; — 4.) „Оливера“, позоришна игра у 4 чина, написао Лукијан Тривунов Бранковић; — 5.) „Мати и кћи“, црта из живота у 3 чина, с предигром, од истог писца; — 6.) „Шваља“, позоришна игра у 4 чина; од истог писца; — и 7.) „Циганче“, позоришна игра у 5 чинова, од истог писца.

Сва та позоришна дела издана су управитељу српског народног позоришта, да их приреди за представу.

Г. Лукијан Тривунов Бранковић, кр. порезник у Земуну, уступио је, из великог родољубља и особите љубави према овом народном просветном заводу, своја оригинална позоришна дела, и то: „Помоћу тетке“, „Оливера“, „Мати и кћи“, „Шваља“ и „Циганче“ — српском народном позоришту бесплатно на приказивање. На том племенитом чину изјавила му је управа „Друштва за српско народно позориште“ своју најтоплију захвалност.

(Прилози на српско народно позориште).

1.) Г. Никола Игњатовић из Сент-Андреје послао је 60 круна скупљених прилога, што су их приложили: Сент-Андрејска штедионица 20 круна, Ђура Јанковић 10 кр., Паулина Бобић 10 кр., Јован Игњатовић 10 кр. и Никола Кречаревић 10 круна.

2.) Г. Иван Арновљевић, енжењер у Бечу, уписао се за члана „Друштва за српско народно позориште“ и исплатио је целу прописану чланарину у износу од 100 круна.

3.) Госпођа Јулка Јовица рођ. Стратимировићева у Будим-Пешти скupила је и послала 175 кр. 40 ф. прилога за г. 1900. Ово су имена родољубивих приложника и приложница: За целу годину приложили су: Олга С. Јовановић 20 круна,

Леонтина Којшорова 10 кр., Евгенија Радановић 10 кр., Самуило Маширевић 10 кр., Ђа Ђурковићка 8 кр., Арсен Зубковић 7 кр. 30 ф., Јелена Вировац 7 кр. 30 ф., Пера Јанковић 7 кр. 30 ф., Јованка Шарићева 7 кр. 20 ф., Марија Сич-Маширевић 7 кр. 30 ф., С. Маширевић мл. 7 кр. 20 ф., Константин Маширевић 7 кр. 20 ф., Ана Панић 4 кр., Ирина Татић 4 кр., Емилија Јанковић рођ. Маширевић 2 кр., Koperly Demeterne 2 кр., Ђорђе Радишић 2 кр., Мара Ненадовић 2 кр. и Вида Недељковић 2 кр.; — за по године: Анета бароница Студах рођ. Михајловић 10 кр., Марија Петровић 4 кр., Фема Миљковић 4 кр., Мила удова Дорић 3 кр. 60 ф., Ирина Јефтић 3 кр. 60 ф., Dada Jánosné 3 кр. 60 ф., Garancsy Mihályné 3 кр. 60 ф., Ирина Маширевић 3 кр. 60 ф., Јулка Јовица рођ. Стратимировић 3 кр. 60 ф.; — за три месеца: Јосифа X. пл. Тесач 1 кр. 80 ф., Ана Манигодић 1 кр. 80 ф., Зора Јацковић 1 кр. 80 ф., Конст. Стојановић 1 кр. 80 ф. и Милица Стојановић 1 кр. 80 ф.

4.) Г. Каменко Ј. Јовановић, књижар у Панчеву, послао је у име чланарине „Друштва за српско народно позориште“: 200 круна за госпођу Јулијану Јовановићку рођ. Загорица у Ст. Бачеју, — и 100 круна за госпођу Марију К. Јовановићку у Панчеву.

5.) Г. Лаза Јанковић, трговац у Тителу, уписао се за члана „Друштва за српско народно позориште“ са уплатом 200 круна чланарине.

6.) Г. Данило (Дина) Седмаков, трговац у Тителу, уписао се за члана „Друштва за српско народно позориште“ са обећаном чланарином од 200 круна, од које је уплатио прву рату од 40 круна.

7.) Др. Живко Вучетић, адвокат у Тителу, уписао се за члана „Друштва за српско народно позориште“, са уплатом од 200 круна.

8.) Јован Марковић, апотекар у Тителу, уписао се за члана „Друштва за српско народно позориште“, с уплатом од 20 круна и с обvezom на исплату целе чланарине у ратама.

На свима овим родољубивим прилозима изјављује управни одбор „Друштва за српско народно позориште“ своју најтоплију захвалност.

(Сумарни рачунски извештај о примању и издавању српске народне позоришне дружине за време бављења њеног у Ст. Бечеју од 31. августа до 13. септембра 1900.)

Примање:

2/IX.	„Мадам Сан-Жен“ (у претплати)	67·—
3/IX.	„Хајдук Вељко“ (ван претплате)	139·—
5/IX.	„Наше жене“ (у претплати)	31·80
7/IX.	„Фромон и Рислер“ (у претп.)	24·40
8/IX.	„Девојачка клетва“ (ван прет.)	111·60
9/IX.	„У цивилу“, „Партија пикета“ и „Лек од пунница“ (у прет.)	19·20
10/IX.	„Мрља која чисти“ (у претп.)	67·80
12/IX.	„Врачара“ (у претплати)	99·80
Претплата на 6 представе		669·—
Прилог Ст. Бечејске политичке општине		200·—

Свега кр. 1429·60

Издавање:

Плата глумцима	1514·92
Путни трошкови	141·60
Дневнице чланова	136·—
Кирија и грађење позорнице	76·—
Цедуље	39·60
Дневни трошкови представа	62·28
Хонорар глумцима	6·—
Разни рачуни	53·20
Поштарина	1·62

Свега кр. 2031·22

Упоређење:

Примање	1429·60
Издавање	2031·22

Мањак кр. 601·62

Др. Милан Поповић, с. р.,
председник месног позор. одбора.

Лука Мравић, с. р.,
благајник.

Др. Паја Мартиновић, с. р.

Др. Владан ил. Војновић, с. р.

Прегледао:

A. Марковић, с. р.,
књиговођа Срп. Нар. Позоришта.

(Сумарни рачунски извештај о примању и издавању српске народне позоришне дружине за време бављења њеног у Чурупу од 14. септембра до 18. септембра 1900.)

Примање:

14/IX.	„Хајдук Вељко“ (у претплати)	85·60
15/IX.	„Мадам Сан-Жен“ (у претплати)	51·40
16/IX.	„Врачара“ (у претплати)	77·—
17/IX.	„Балканска царица“ (ван прет.)	202·20
Претплата на 3 представе		521·30

Свега кр. 937·50

Издавање:

Плата глумцима	543·90
Станарина управитељу	82·20
Путни трошкови	72·70
Дневнице чланова	116·—
Кирија и грађење позорнице	32·—
Цедуље	16·—
Дневни трошкови представа	24·54
Хонорар глумцима	6·—
Разни рачуни	11·60

Свега кр. 904·94

Упоређење:

Примање	937·50
Издавање	904·94

Сувениак кр. 32·56

Василије Теофановић, с. р.,
парох чурушки, председник.

Душан Гавrilović, с. р.

благајник.

Душан Ђ. Ђерић, с. р.

учитељ, одборник.

Прегледао:

Аркадије Марковић, с. р.,
књиговођа Срп. Нар. Позоришта.

КР. СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Кр. Српско Народно Позориште у Шапцу.)
Једна група чланова Кр. Српског Народног Позоришта бави се сад за време позоришног одмора у Смедереву, где ће давати представе до 20. јула о. г. При крају месеца јула путује цело драмско особље народног позоришта у Шабац, где ће, на рачун управе, пробавити цело време до нове сезоне, која ће због потребних оправака у Народном Позоришту, иначе ове године тек течајем месеца септембра.

ИЗДАЈЕ УПРАВА СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА.

виде док је Нушић управник. И та на вика је прешла у њихову другу природу. Они сада више не могу да виде добре стране. Оне, док је Нушић управник, за њих не постоје. Они једва чекају да Нушић падне. А они ни једном приликом нису помишљали, да за сада у Србији нема ни једног човека, који би био скроз и скроз спреман за то место. То је други табор. И чим спомињем реч табор, свак треба да увиди, да ту не може бити споразума. Јер неспоразум нас је и поделио у таборе. А за тај неспоразум има и једна друга реч. Та је реч рачун.

Али та се реч никде не злоупотребљава као у нас. У нас се сада за свакога, које год пише, каже да пише из рачуна. У нас за сада не постоји истина. Ми смо је затриали камењем клевета. За то се у нас још за дugo иће створити тачан суд о каквој ствари, личности, појави. Све наше писање носи печат неискрености. А томе су криви наши силни неумесни обзири. Ми смо мален народ. У нас су мреже пријатељства врло разгранате. Ми ићемо да кудимо својег пријатеља. И његове махне су за нас врлине. Отуда у нашој литератури, науци и нашем јавном животу толико непоузданости, површиности, лажи. Ми ни за час не можемо да одвојимо дело од његова творца. Ми не судимо о човеку по делу његову. Ми судимо о свему по творцу његову, по својем пријатељу. Никоме не пада на памет, да је пријатељство врло скун луксуз, кад је упитању

истина. Ми ту истину увек, као какву најобичнију ситницу, жртвујемо за љубав пријатељства. Ми је увек заборављамо. Она више у нас и не постоји. Она нам је тако непријатна. Зато смо је и убили. Она нам, у осталом, и није потребна. Ми врло лено живимо и без ње. И без ње смо дотерили далеко!...

У нас је већ почела нова сезона. Треба да наочнимо своје перо. Али не за очајну и узалудну личну ситничарску борбу. Него за велику и величанствену борбу за истину у њеној уметности. Али за такву борбу је потребна велика и безграницна љубав. Она само може да избрише ону танку међу, која постоји међу таборима. Она иначе није од камена или тучи, него црта повучена кредом. Свак нек рече оно што мисли, свак нек изнесе своје чисто и непомућено убеђење. Личне амбиције треба умети и скрајчити. Е то ће се само онда постићи, ако дођемо до свесности да ни једна амбиција не ствара трајно задовољство. Амбиција увек рађа амбицију. И ако тако будемо радили, онда ће нам бити јасна, пријатна и корисна наша тешка дужност. Онда ће сићушне личности испечезнути испред велике и горостасне ствари. Ми свој задатак не смејмо сматрати, као какву сиргачку. Јер онда он постаје непотребан. Постаје будалаштина. А ми смо небројених будалаштина начинили у својем државном животу. Зар да јој помогнемо да почне ликовати и у литератури и у уметности!

У Београду. Пера С. Талетов.

ЛИСТИКИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српска народна позоришна дружина у Ст. Пазови.) Чланови наше позоришне дружине, после довршених представа у Тителу, разинили су се да уживају одобрени им одмор од три недеље дана. После тог одмора састали су се чланови у одређено време у Ст. Пазови 23. јула и ту су отпочели рад свој 24. јула о. г. За време бављења свога у Ст. Пазови, од 23. јула до 20. августа о. г., давали су 19 пред-

става, и то дванаест у претплати, а 7 ван претплате. Представе су приређене било у арени, коју је о свом трошку дао саградити, а у свом дворишту, познати родољуб српски г. Никола Петровић, председник месног позоришног одбора. Арена је била електрично осветљена. За споменуто време приказани су ови комади а овим редом: У уторак, 24. јула: „Женски рат“. — У четвртак, 26. јула: „Обичан човек“. — У суботу, 28. јула: „Фро-